

Redactiunea

se află în

Strat'a lui Leupoldu Nr. 44.
Emissorile nefranțate nu se primescu
cătu numai de la corespondintul re-
lari ai „Federatiunii.” Scrisori
monime nu se publică. Articlii tra-
nsi si nepublicati se voru arde si nu-
mai la cerere espre sa se retorna.

FEDERATIUNE A

Diurnal politiciu, literariu, commercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

B.-Pest'a, 16/28 Noemvre 1874.

Marele scandalu electorale s'au minatu. Ministrul Szapáry, care ișe de doue ori majoritatea camerei asta cestiune, cese de buna voia ișuienei eatoru-va omeni de tagm'a Nu ne mirămu de duplicitatea dsalle, mirămu inse de majoritatea camerei putatiloru, că nu se sfîr a se des-
nă, desvotandu-se precum nu s'a in-
aplătu decătu numai cu inconve-
ntulu de la diet'a d'in Sabliu, prin
nare Stapanii nu mai au cuventu
faca arruncature majoritatii acellei
te atătu de calumniata de dinsii, că-
peccatulu camerei ung. trece preste
e inconvenientele constitutionali.

Totodata constatamu că in acesta
cita (!) era a constitutionalismului
intre „interessantele nationalitatii
multiumite” — cum dîcu stapanii
ntio-magiari — essiste acum si mai
teressant'a nationalitate magiara“ a
multiumitiloru boieri d'in Transilv.
anca cu firma separatistica, procla-
ta in pronunciamente, in contr'a ca-
ru-a guvernulu n'au luatu măsre. Nu,
tru că pronunciamentalistii nu sunt
mani, si alăt'a e de ajunsu. Stapanii
nu dice, că au fostu unu „humbug“
anca cu conniventi'a guvernului spre
i bate jocu de poporu in genere.

Ceea ce ne supera este conduit'a
putatiloru d'in centrulu stangei, cari
nu padîtu neci macaru decorulu d'a
absentă de la votare, precum au
utu capulu si unii corifei ai partitei,
ndu esemplu de imitatu prin absen-
ce, ci s'au redicatu si ei cu drept'a
invertisa a strigă batendu-si peptulu
ocalosi Marlea ta!“ — Să li fia
bine, Romanulu tiene minte, tiené-
ru inse si bietii magiaro-secui, de-
piati de dreptulu elect. numai de
agulu boieriloru pururea impilaroi.

Assemene incualificabile fu proce-
ra guvernului si a majoritatii came-
si in cestiunea de limba (§. 7. leg.
tar.) primindu si aci modificatiunea
vetemarea legii de nation. — Filip-
tele ce D. Col. Tisz'a tienù aristoc-
acie ruginite, infruntandu-o că nu
e sè fia magiara, dupa ce nu pote sè
liberale, — produssera surridere
castica d'in partea respectivilor.
udalistii Kemenesci pareau a-i dîce
a scă tu cu liberalitatea ta, dar noi
nevedim prî egoismulu nostru nu
mai boierescu, ci si specificu magia-
ca scim prea bine ceea ce facemu. “
al mintrea infruntarile Dlui C. Tisza
adducu a minte de dicatorea nemtie-
“Wasch' mir den Pelz, aber mach'
nicht nass.“ — D. Tisza dede curi-
a aplicatiune principieloru salle de
u iberale si constit. dicandu că nu
te primi modificatiunile, dar că nu le
si combate. Adica „video meliora,
obisque, deteriora sequor.“

Ese de observatu că d'intre de-
statii nationalitatiloru, serbii absen-

tau toti, éra d'entre romani abia cătiva erau presenti, acesti-a inca, vedien-
du că „iacta est alea“ redicara numai
doi insi cuventulu, nu pentru a luptă
cu speranti'a successului, ci numai
pentru a face ore cari observatiuni. Ba-
besiu rostă cătă-va cuvinte cu destulla
justetia si moderatiune, assemene Besan-
nu, arretandu că situatiunea sprigini-
toriloru guvernului si a amici loru ideei
de statu devine impossibile prin proce-
dur'a ce se urmează. — Ratiunea puci-
nu pote la magiari, numai timpulu i
va invetiă minte.

Alta calamitate pentru romai, este,
respingerea alegerei congressului bes-
gr. or. de Sabliu, care pre candu scriemu
ecestea, este faptă implinita, că-ci astă-
di se va ceta in sied. congres. rescrip-
tulu domnitorului, prin care se annun-
cia respingerea si se invita congress-
sulu a purcede la noua alegere. Dupa
celle petrecute, amintite in acestu diua-
riu, resultatulu nu ne surprinde, ne dore
inse, pentru că lovitur'a provine de la ro-
mani si acesta pote ave funeste urmări
pentru tener'a constitutiune a besericiei
gr. or. r. Nu suntem preoccupati pen-
tru persone ci singuru numai pentru
causa si din acestu punctu numim noii
deplorabila purcedere uneltoria, d'in
care au resultatulu affruntulu datu major-
itatii congressului. Assemene casuri
precedinti sunt purure de reu auguriu,
Fia, că să nu se repetiesca!

A ventură causele deplorabilei in-
templari, ar' fi a desveli miseria d'intre
noi. Totu ce potem consiliá fratiloru
nostru adunati in congressu este, a nu-
da locu patimelor, ci a se conduce numai
si numai de interesele celle mari
alle besericiei si natiunei. Au in sinulu
loru unu barbatu, care li pote da de-
stulla garantia, că va sci plin cu scum-
petate inalt'a missiune si care merita a
i-se da deplina incredere si la demnitatea
eu cercu mai mare de activitate de-
cătu cellu ce l'are actualmente.

Iupa atâta relle, impartesim plă-
cut'a scire despre inaugurarea statuei
marelui Domn rom. Mihaiu Eroului.

— La acesta serbatore natiunale a fratiloru
nostru d'in România libera am
assistatu si noi in spiritu si sentiminte
si au trebuitu să assiste romanima in-
trega, insufletindu-ne cu totii de ideea
cea mare, ce acestu gigante allu Roman-
ismului avusse si anim'a si voint'a de
ferru a o incorporă, a o realiză, lassandu
urmatoriloru sublimulu esemplu de
imitatu si de esecutatu in modu durabile,
„Unirea Romanilor.“ — Sicarii
uccisera hotiesce pre marele domnitoru
numai pentru acesta mare idea. Ellu
vieza inse si ideea lui in inimele totu-
roru Rloru.

**Inauguratiunea Statuei lui Mi-
haiu Eroului.**

Eră o dî frumosa si splandida dîu'a
de eri, 8. Novembre, dîu'a inauguratei
statuei ce capital'a Romaniei a ridicatu
eroului romanu Michaiu Viteazulu.

Ceriułu parea că se intellessesse
cu inimile celor serbatoriti in asta so-
lemnitate, spre a face că acesta dî nu-
mai acesta dî, se fie o adeverata dî de
primavéra. Unu sore luminosu si caldu
inundă cu radiele sâlle intins'a piatia
si gradin'a in midilocul carei-a se află
monumentulu, si faceă si mai incanta-
toru tabloulu a mîilor de omeni, a ar-
curilor de triumfu si a stindardelor, cari
occupau tota piati'a, palatiulu Uni-
versitatii si Boulevardulu pana la beser.
Sarindariu.

La 10 ore si jumetate dimineti'a
s'a celebratru servitu divinu, in bise-
ric'a Sarindaru, in onorea si memorii a
Eroului a carui-a gloria o consacrá acum
si bronzulu. MM. LL. Domnulu si Dom-
n'a au ajunsu la beserica la or'a fixa,
si au assistatru la servitu divinu,
impreuna cu ministrii, cu presiedintele
Adunarei legiuitorie, cu mai multi se-
natori si deputati, cu consiliulu munici-
piale, cu tota cas'a Domnésca civila si
militare, si cu summa de alti demnitari
civili si militari.

La acestu serviciu divinu am avutu
fericirea de a vedé oficiandu pe P. S. S.
Parintele Mitropolitu allu Moldavie si
Sucevei. Primatulu nostru eră retinutu
in casa de bola. Eră duiosu si forte sim-
titoru pentru toti cei ce iubescu mari-
mea prin unire a patriei romane, de a
vedé pre capulu bisericiei Moldavie, in-
congiuratul de mai multi archierei, ofici-
andu si aridicandu rugaciuni pentru
eroului Romaniei de dincoce de Milcovu,
si apoi assistandu in fac'a statuei, im-
preuna cu mai multi santi Parinti Epis-
copi de dincolo si dincoce de Milcovu,
spre a da insi-si omagie lumesci acestei
glorie nationale!

Dupa terminarea serviciului divinu,
Mariele Loru, si toti cei ce i incon-
giurau, au plecatu in processiune, de la
biserica pana la Monumentu.

Aspectulu ce presintă stradele si
boulevardulu ce duce la monumentu,
eră adeveratu feericu. Miile de omeni ce
occupau stradele, ferestrele, piati'a Uni-
versitatii, pana si acoperisiele caselor, eră
greu de calculat. Marele otelu allu
Boulevardului eră decorat cu covore si
ferestrele sâlle ocupate, de susu pana
josu, de o multime eleganta.

Cortegiulu domnescu fu salutat cu
sunetulu trambitiloru indata ce intră
pre boulevardu sub primulu arcu de tri-
umfu, unde se află in ghirlande verdi
liter'a „M.“

De la biserică, pana la monumen-
tu, stau insrăte, in mare tînuta, tote
trupele diferitelor arme alle garni-
sonei din Buccuresci. Musicile militare
stau la perronulu intrarei celle mari a
Universitatii, tocmai in fac'a Monumen-
tului.

Ferestrele maretului palatiu allu
Universitatii erau ocupate de perso-
nele celle mai alesse, si elementulu fe-
meiescu domină prin elegantia si frumu-
setia. Galeriele balconelor de la intra-
rea principala erau totu atatu de occu-
pate. Mai toti membrii corpului diplo-
matic strainu se aflau in aceste galeriele,
impreuna cu domnele loru.

Rare-ori unu spectaclu mai pitores-
cru reducea nișce suveniri istorice
atătu de mari!

MMLL fura intempinate, in apropi-
are de monumentu, de Primariulu capi-
talei si de consiliulu comunale.

Domnitorulu si Domn'a se suira
pre estrad'a ce incongiură monumen-

Pretiul de Prenumeratii:
Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . . . 5 „ „ „
Pre anu intregu . . . . . 10 „ „ „

Pentru România:
Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „ „

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbră
pentru fise-care publicație separa-
ratu. In locul deschis 20 cr. de linia.
Unu exemplar costă 10 cr.

tulu, si luara locu pre o tribuna la
drept'a statuei. Ministrii stau la stang'a
Domnitorului; la drept'a Domnei se
aflau damele de onore. Consiliulu com-
unul eră in facia. Totu restulu estra-
dei eră ocupat de invitati oficali.
Éra poporul capitalei, in numeru de
mii, occupă totu spatiulu ce ostrea lasă
liberu.

D. colonelu Manu, primarulu Cap-
italiei, fu la inaltimdea missiunei sâlle
si sciù a electrisă prin cuventulu ce pro-
nunciă pre toti cătă potura a-lu audi.
D-lui luă locu in fac'a Domnitorului.
si, cu o voce vibranta si firma, ceti ur-
matorulu cuventu:

Mari'a Ta,

Pentru antâia ora ni este datu asta-di
de a serbă in Capital'a Romaniei inaugu-
rarea unui monumentu, redicat in memorii a
gloriei nostre nationale si d'a vedé astu-fe-
lu implinité voturile pie alle mai multoru
generatiuni.

Déca din atâta greutati alle timpiloru
n'am potutu pana acum să dămu flintia do-
rintielor si aspiratiunilor nostre, Romanii
n'au uitatu unu singuru momentu numele
acelloru-a, cari au illustrat si au inaltiatu
tier'a loru, pastrandu-le cu totii doiosa si
mandra amintire.

In lips'a marmurei si a bronzului ei
le-au ridicat in adancul inimii loru, unu
altariu neperitoru, unde recunoscinti'a si ad-
miratiunea au intretinutu d'a pururea viuă,
flacăa patriotismului.

In acceptarea dîliloru mai bune ei
n'au incetatu de a crede, că poporul, care
scie a onoră gloriele trecutului său, este acel-
lu-a care investea mai lesne a le imită.

Orasiulu Buccuresci, interpretă fideli
allu semitemintelor uierii intrege, inaltian-
du statu'a unui-a din cei mai mari Domni
ai Romanilor, se felicita, că a potutu din-
sulu pune cea d'antau petra a acellui cultu
national.

Capital'a Romaniei se falește cu o le-
gitima mandria, că a consacratu acestu mo-
numentu acellui eroi, care nu apartine nu-
mai teirrei sâlle, ci intregului popor roman-
escu, si care din maturile Dunarei, peste ver-
furile Carpatiloru, pana in apele Tisei, a por-
tat cu vitegia steagurile romane.

Desvelindu priviriloru toturoru acesta
imagine grandiosa, care a insulatul terrore
inimicilor tierrei, n'avemu trebuintia să spu-
nem a cui este. La singur'a amintire a
numelor inscrise pre marmur'a acestui mo-
numentu: Giurgiu, Putineiu, Hersiova, Ca-
lugaren, Nicopole, Sabliu tota tier'a se in-
china la numele lui Michaiu-Vitezulu.

Inaltandu-ne ochii spre dinsulu, care
din noi nu se simte readussu cu sufletulu
in acea epoca maretia, candu vîersulu seu,
chiamandu-ne la independentia si gloria re-
descepta in noi vechi'a barbatia, si candu
ostile romane, resarindu ca prin farmecu
din tote anghirile teritoriului, tineau peptu
la tote frunarie, risipiau hordele inimice,
aperau cu o mana de omeni Termopilele
romane contra valurilor cotropitoriloru, tre-
ceau de preste Dunare preste Carpati si in-
cingea frunta eroului cu lauri victoriei
si 'ou o intreita corona! Care din noi n'a
trasarit pana in adancul seu, ascultandu
narratiunea faptelor epice alle illustrului
Capitanu, desceptandu admiratiunea si res-
pectul toturoru contemporaniloru si res-
pandindu atâ'a stralucire asupr'a gîntei Ro-
manesci!

Si asta-di dupa trei secole aproape im-
plinite, care inima nu se simte sdrobota inca
de dorere, cugetandu cu groza la cumplit'a

ursita a celui mai gloriosu dintre Domni, pre care nici inimicul, nici nenorocirea nu-lu potusse abate, si care parasiu unu momentu de fortun'a armelor, oppunea sortei o taria neinvinsa si se redică mai superbu si mai poternic; dura pre care l'a doborit uitoru' marsiava a tradarii.

Aceste semtieminte, Maria Ta, totude-a viue in inimile nostre, castiga noua consecratuie prin serbarea de adi. Presenti'a M. Talle si a M. Salle Domnei, dandu acestei serbari o solemnitate mai mare, ni este in acelui-a-si timpu noua dovedea, ca M. Ta le impartasiesci de o potriva cu toti Romanii.

Amintirile trecutului sunt legaturele celle mai poternice ce ne unescu cu patri'a.

Tierra s'a semtitu fericit d'a poté evocá asemene suveniri eroice, candum a oferit corona lui Michaiu-Viteazulu si a lui Stefanu celu Mare, unui Principe dintr'o familia, in care eroismulu este o traditiune si unu patrimoniu stramosiescu. Uniti in aceea-si cugetare, ea incongiura pre Alessulu ei cu iubire si devotamentu, si deca, — de ceea ce Dumnedieu se pazescă, — or'a pericolului ar sună éra-si vomu, reveni cu totii in facia acestui monumentu, si suptu inspiratiunea faptelor gloriose, a caroru amintire Ellu destépta, natiunea intréga [se] va adună cu incredere si barbatia in giurul Domnului tierrei.

Alaturi cu numele Buzesciloru, alle lui Calonfirescu, Banu Mant'a si Mihalcea, vom sapă aci alte nume si mai scumpe si Roman'a va dovedi ca este inca tier'a lui Michaiu Viteazulu.

Sè traiesci Maria Ta! Sè traiasca M. Sa Domn'a! Sè traiesca Romani'a!

A interpretá acestu cuventu, a deserie mai allessu impressiunea ce ellu a produssu, ar' fi impossibile, ar' fi a slabì adeveratulu effectu. Sunt lucruri cari se simtu numai, éra nu se potu deserie. Acestu effectu a avutu fericirea d. G. Manu a produce prin memorabilu sèu cuventu, care, de-si este curatul istoricu, inse effectele semtiemintelor ce ellu produsse nu potu fi de cătu pre-sente.

Si mai greu inse ni-ar' fi a deserie entusiasmulu, emotiunea, electricitatea produssa prin respunsulu ce Suveranul nostru a facut la acestu cuventu. Pecatu ca nu l'au potutu audì de cătu cei

ce erau aprópe de monumentu! De ce mandria nationala ar' fi vibrat uimelic a miilor de popor ce éra inaintea monumentului, déca toti ar' fi potutu audi, nu numai cuvintele ce Domnitorulu a pronunciatu, déra vocea, semtfrea, vigoarea si convictiunea cu cari elle au fostu pronunciate!

Ecca inse aceste cuvinte memorabile, si cari au sè se sape adancu in immele toturor Romaniloru:

„Sunt fericit ca sub domni'a mea s'a radicatu statu'a lui Michaiu Viteazulu, care ni adduce aminte época cea mai glorioasa din istoria nostra, época in care acestu mare Domn romanu a avutu fericirea de a lupta pentru aperarea si autonomia Tierrei. Ellu, impreuna cu Mircea si cu Stefanu celu Mare, a pusu temella acestui spiritu ostasiescu, care insufla asta-di armata nostra, si care asta unu resunetu in natiunea intréga. Inaugurandu acum acesta statua, sunt siguru ca timpulu de barbatia na' trecutu si ca in momentulu de pericolu Roman'a se va scolá ca unu singuru omu spre a implini ca in trecutu detori'a sa. Deo Dumnedieu ca in acelui momentu se potu resunde si eu asceptarilor Tierrei, si se potem sapă in inim'a generatiunilor viitorie recunoscintia cátرا aoperatorii mosiei romaneschi.

„Cadia acum velulu care accopere acesta statua, si remaa incredintiati Capitalei monumentulu lui Michaiu Viteazulu.“

Candum aceste cuvinte fura pronunciate, unu mecanismu bine combinat facu sè cadia de o-data tota panz'a care acoperiá statu'a.

A deserie strigatelor de bucuria, si applausele assistentiloru, a immensei multimi ce implea bulevardulu, piati'a si stradele, ar fi impossibilu. De mai multe ori, pre candu M. Sa pronunciá cuventulu sèu, cu o voce juna si vibranta, assistenii se incercau a aplaudá. Dar' respectulu ce le impunea oficialitatea ceremoniei, impedeceá acesta explozioane a inimel loru. Candu inse velulu cadiu, atunci ori-ce obstacolu disparu; entusiasmulu generalu nu mai gasi nici o margine: strigările accoperira celle din urma cuvintelor ale Domnitorului!...

Adaugeti apoi si fanfarele victorioase a patru musice, cari incepura in-

data imnulu nationalu, precum si salvele artilleriei de la dealul Spirei, totu in acellu momentu, si lesne si-pote cineva da sama de frumuseti a salutului cu cari Capital'a primi ivirea in midu-locul ei a imaginei in bronzu a Eroului sèu iubitu!

Musicele continuau a intoná imnele nationale. Tote trupele defilara.

Astu-felu, dupa trei secole Michaiu-Voda celu Viteazu, vediu cu ochii sè de bronzu, defilandu inaintea sa acea-si ostasi romani, pre cari ellu i-a dussu atatu de desu pre campulu gloriei!..

Candum velulu Statuei fu cadiu, Suveranul nostru trebuì sè dea o visita mai intima gloria lui sèu predecessoru. Se pre amblà dara, eu Domn'a impregiu-ru statuei, contempla statu'a mai de aproape, si céti inscriptiunile si numele mariloru capitani scrisse pre soclulu si basea monumentului.

In partea fetiei principale a soclului se afla sculptate in marmura aceste cuvinte:

MIHAILU VOIVODU QUELLU VITEAZU

DOMNU ALLU TIERREI ROMANESCI SI ALLU MOLDOVEI

DOMNESCU LOCU-TIATORU SI CAPITANU GENERALU IN PRINCIPATELE AR-DEALULUI LA 1593-1601.

Apoi pre o parte a soclului lateral se afla urmatorele inscriptiuni:

GIURGIU	MDXCIV CALUGARENI	MDXCV
CET. DEFLOCCI	MDXCV TERGOVISCE	MDXCVI
RUSCUCU	MDXCIV C. S. GEORGIU	MDXCVII
DORSTORU	MDXCIV GURGUITI	MDXCIX
SERPATESCI	MDXCIV NICOPOLE	MDXCIX
PUTINEU	MDXCIV CHISELETU	MDXCIX
STANESCI	MDXCIV VIDINU	MDXCVI
HERSIOVA	MDXCIV SABIU	MDXCIX
TURTUCIA	MDXCIX ALBA-JULIA	MDXCIX
BRALIA	MDXDV SUCEVA	MDC
NICOPOLE	MDXCIV HOTINU	MDC
	GOROSLAVU	MDC

Era pre partea soclului despre re-saritul se afla inscrise aceste uime:

BANU MIHALCEA	MARZEA CEL MARE
RADU BUZESCU	POPASTOICA FARCAS.
STROE BUZESCU	ALBERT KIRALY
PREDA BUZESCU	BABA NOVACU
RADU CALONFIRESCU	CAPITANU COCE
BANU MANTA	MARZEA CELLU MICU
BANU UDREA	CAPITANU VELISCU
VORNICU DUMITRU	GEORGIU RATIU
STEFANU RASVANU	LECA AGA

Latia o negra umbra pre lumea spaimen-tata,

Ér' tu diceai, in facia cu furia tur-bata;

„Muradu se crede-unu cedru si nu-e de cătu

unu bradu!“

Mehmetu erá terribilu ca unu torrentu de

sange

Pornit u se innee crestinii pamenteni!..

Cine ceteza, cine visá de allu infrang?... Tu l'ai seccatu in codrii de la Calugarenii;

Că-ci fostai dintre omeni cu semne suve-

rane

Ce moru in apperarea poporeloru sermane,

Si sceptrulu luá grabnicu in man'a-ti de mo-

narcu

Candu form'a unui palosiu, candu form'a

unui arcu.

IV.

Precum Archipastorulu ce porta daruri sante, Portai mosia 'ntréga in inim'ati ferbinte Si-avendu lang'allu tèu umeru poporulu viu

si tare

In patru parti a lumei strigai in gur'a mare:

„Voi Turci, Tatari si Unguri, unele alle

prédarei,

„Romanulu e că stanc'a in valurile marei.

„Veniti cu falca'n ceruri!... Pre-acestu vi-

teazu pamentu

„Nu tremura nici fuge de cătu pâiusiu'n

ventu.

„La noi, betranu, muiere, barbatu copilu de

îtia,

„Nepesatori de morte, au inim'a de critia.

„Sunt copti de tineri inca l'allu vitejiei sore

more.

„Si sunt deprinsi sè mora pe dusmanulu ce

urma,

Astu-felu Monumentulu lui Michaiu Viteazulu, va essiste secole intre noi si a marturisi gloria unui mare Domn romanu si a servit de esemplu generatiunilor fitorie! (d. „Pressa.“)

A u s t r i a .

(r.) Au trecutu tempurile, cand regii si principii se mai nadusau pompa, mà! era pre aici sè stee pre susu de Ddieu; au trecutu dillu candum sorele celu destinat pentru toscaldá in valurile selle numai palatii domnesci si curtile nemesei si cand numai cei cu privilegiu nascerii avideptulu se respire ossigeniul; Ddieu poporeloru scarbitu de atât'a nedreptate a impatorilor facu se invia libertatea an. 1789 si cu voce detunatoria amicii vietia pentru totu genulu omenesc spargundu astu-felu murii obscuratismului.

Acesta d' fatala pentru castrele privilegiate dar' salutaria pentru omeni o potem asemeni cu acea radia majestosa de primavera, care topesc goriernei si imbraca pamentul cu vesmentul serborescu.

Poporale, menite se tragă in judecata orientului; chiaru asiá se cutremura atunci din temelie si tronurile ce peccatoze alle tiranniloru si incepura se cufundá in oceanurile peccatorilor de care erau incongiurate. Libertatea cucerită pre d' ce merge totu mai multeru, si nu e departe d'iu'a, in careva poté dice ca a triumfatu. Lupta a surge eu fufia nespresa; acumu in sub una forma noua, de ora ce tronurile sunt imbraccate in ment'a cea falsa a libertății, si pre unele locuri s'a si inceputu a se negotia despre pace, carea nu poate de locu se domnesca pre langa intrige.

Pre cumu dispare cet'a nopti candu auror'a cea maestosa bate la portile orientului; chiaru asiá se cutremura atunci din temelie si tronurile ce peccatoze alle tiranniloru si incepura se cufundá in oceanurile peccatorilor de care erau incongiurate. Libertatea cucerită pre d' ce merge totu mai multeru, si nu e departe d'iu'a, in careva poté dice ca a triumfatu. Lupta a surge eu fufia nespresa; acumu in sub una forma noua, de ora ce tronurile sunt imbraccate in ment'a cea falsa a libertății, si pre unele locuri s'a si inceputu a se negotia despre pace, carea nu poate de locu se domnesca pre langa intrige.

„Si 'n ochii loru ooste nu e de cătu o turnu „Priviti! in allu loru sufletu nu este nici pata,

„Nici o rusine nu e pre fruntea loru sapata, „In ei, pe ei lucesc de-o viua stralucire, „Si inima, si arma, si frunte, si gandire, „Apoi lassandu-ti ochii se sbore cu m-

dra,

Pre bravii tei tovarasi, Vultani din România,

Diceai: „Tierra e mama dulce, copiii noștri, „Fericile care more luptandu pre sinulu, „Din tiern'a lui voru cresce odore vitejelor, „Stegiari cu lemnul de arce si gheoage nu manesci!“

V.

Augustu erou! a carui memoria augusta Trecut'a preste secoli cu margini angusti Si s'a inscris in radie pre fruntea omenilor Afara din domeniul uitarei si-a perirei Precum odiniora pre toti electrisai Cu viersulu si ochirea-ti de angeru, Mihaiu,

Privesce in pregiuriu-ti cum vine 'ntregul poros,

Cum vine se admire in tine salvatorul. Vedi cum tierra ferice de-a essită pre l-

Se simte 'ncoronata cu falnicul tèu numai Mihaiu devina éra-si sub cerulu stratosferei. Echoulu prea poternicu de viesu Dum-

diesa,

Si-aprindu er' scanteia de-antica vitejelor. In noi care adducemu ingenunchiare tă Gigantu din alte timpuri, fruntasu in-

Iroi,

Ospe de bronzu, scumpu noue sositu e' pri- tr. noi!

V. Alessandri.

FOISIOR'A.

ODA

STATUEI LUI MIHAILU EROULU.

I.

Marire, adorare, ingenuchiare, tăie Gigantu din alte timpuri, fruntasu in-

Eroi!

Mihaiu! frate de arme cu dalb'a viteză, Ospe de bronzu scumpu noue, sositu e' prin- tre noi!

Pre 'ntinsulu tierrei asta-di e splendida sebare;

Copili se simtu omeni, betrani 'ntinerescu; Chiaru tiern'a din morminte s'anima si tra- sare,

Si umbre inarmate prin aeru se 'ntrunescu. Adi noi, Romani, cu totii petrunsi de-o nuoa vietă,

Umbriti de allu tèu nume feericu, legendarii Cu-o falnică uimire stămu, te privim in facia

Că-ci tronulu tèu prin secoli a devenit altariu;

Si Vulturulu cu sboru-i din ceruri te 'n- cununa

Tintindu ochii in zare l'Apusu, la Resaritul, Si codrii, antici martori de gloria strabuna, Se misca 'n sgomotu mare de fremetu ot

Deca cine-va vre sè vedia unu amplu nai viu între libertate si desmu, auncii sè-si indrepteze privirea nai la nefericit'a monarchia austro-ara. „Felix Austria nube“ a formatu societate, unu statu „Austria“, ri'a niarreta prin côte metamorfoze decutude candu sa infintiatu; pana di irca n'a avutu momentu fericitu; nececa a potutu avé si nece cè se presupune asiá ce-va, si se vedemur.

Precum in natura numai corpore spuse d'in elemente omogene armoniză si se sustieni imprumutatu, chiaru n-flu potre sè armonizeze si sè proveze binele comunu numai una solat — unu statu compus d'in elemente omogene. Monarchia austro-ge compusa d'in elemente forte etene; tote acestea si-urmarescu mai aniu interesele loru proprie, care argeza forte de olalta, seau de si nu nu intru tote, au inse nesce insusiriprie, cari se potu unu numai cu na-a cutarui elementu, si aceste provifresce d'in situatiunea geografica si d'in alte impregiurari vitali. Deca delaturá odata aceste piedece, Austria ar' poté dice cè are serbatore.

Dar' de la inceputulu veacului prete, de candu poporale subjugate cea libertatea si drepturile competente, tri'a a devenit u unu teatru de lupte continue; despotismulu nu s'a rătatu de pre orisontele ei, ellu gras si asta-di si inca in una mesura, a contradice diametralmente scopul-societăii adeca allu monarchiei si i scopului omenimel. Despotismulu diutu, ca dupa calapodul celu veniu mai merge; ide'a libertatii, egalii si dreptatii i-au moiatu de totu erile; morte inse nu-si voiesce, deci que sè misice si iadulu, numai ca mai pota resuflá.

Vediuramu, cumu dupa an. 1848. a monarchia era sub sistemulu abstatisticu; poporale se scolaru ca unu asupr'a Germaniloru si in scurtu pu ruinara absolutismulu; elle cea egala indreptatire, dar indesertu; ruinele absolutismulu se nascu unu multu mai fatalu pentru biet'a monarchia, adeca „dualismulu“, carele iorii nemicesce scopulu statului. — monarchia se despartiesce in doua. Si-nulu in principiu ar' fi recomandata, ca-ce si in natura aflam, cumu sori formeza unu sistem; mass'a storu-a inse, prin urmare si poterea e multu mai mare de cătu ca celle de corpuri, ce i-insociesc, se le pota turbă centralul de gravitatiiune; lismulu inse e multu mai inferioru, debilu, de cătu se pota formá unu re sistem, ca-ce elementele cele sunt aproape de doua ori mai forte, cătu celle doua, care voru se fortieze ur'a. Ecuilibriul deci nu pota es-; centrul de gravitatiiune trebuie e conturbe in totu momentulu, de apoi intregu sistemulu, intrega mon-heria trebuie sè se prepedesca. Acé-; lege a naturei si nu se pota re-; mă sub nece una impregiurare. Mo-; ghi'a dar' va trebusi sè se desfaca si mentele ei sè se alipesca de alte si-; ne, cu care sunt mai omogene; la-; ta ne indereptatiescu celle de susu principiulu de natiunalitate, a carui aura nece odata nu a falflatu mai multu ca in timpulu de facia.

Austria neci candu n'au avutu erancene lupte interne ca acumu. inceputulu veacului civilisatiunei astu tote poporale contra Germaniloru; Magiarii inse, au paresitu cu redintia castrele, ma atât'a nu e de nsu, ei devenira mai aprigi comunitati ai despotismului, de cătu insi-si x-lu confessara. Impregiurarea ast'a aru a revoltatu mai multu pre celle de elemente alle monarchiei, si ast'a de agiunstu ca se cutropesca tota monarchia.

Sè cercamu inse deca reulu e atâ-

tu de mare si deca nu se pota afilá verunu modus vivendi?

Sè dñcemu, că dualismulu se prepedesce si din ruinele lui se nasce altu „ismu“, de exemplu „trialismu.“ Aici numai de cătu s'ar crucisá in cătu-va atâtu planurile neamtiului, cătu si alle ungurului; intrig'a si-ar scote de locu nasulu, si unulu s'au altulu ar' incepe de uou a recrutá din elementele celle alalte nemultiumite si astu-felu inarmandu-se ar' provocá acellua-si pericol pentru monarchia, care l'amu arretatu mai susu. Cutediamu inse a affirmá, că prin acestu sistemui Austria ar' passi inea mai rapede spre perire.

Din acestu casu fatalu ni-se ivesec acellu modus vivendi, dupa carele intrebaramu mai susu. De ce sè nu fia de odata satisfacute tote elementele, tote poporale monarchiei? De ce sè nu-i fia assecurat fia carui poporu dereptulu său, pre bas'a căruia sè-si pota desvoltá liberu poterile spirituali, si astu-modu sè contribuiesca totu cetatienu la subsistentia statului din unu principiu mai innaltu? Deca se cere de la fia care populu servituu egalu pentru sustinerea monarchiei, de ce sè nu guiste fia carele éra-si egalu din bunetătire ce le produce unu statu? Acésta e ecuitabilu, că-ce in natura o vedemur necaduri nenumurate a sciutu sè redice applicata pre totu loculu. Acésta a voit-o marele patriotu allu Austriei contele Hohenwarth candu i-s'a datu in mani destinele monarchiei; dar' despotismulu nu i-a mirostitu de locu, de aceea se scolaru dusimani nenumerati asupr'a marelui omu de statu si nu se alinara pana nu-lu allungara de la potere.

Ori ce sè fia, ori cumu sè se metamorfozeze despotismulu, essistentia Austriei e conditiunata numai de la principiele lui Hohenwarth adeca de la sistemulu federalisticu, de ora-ce numai candu tote poterile civiloru voru lucru pentru unulu si acellu-a si scopu mai sublimu, numai atunci e de acceptatuu unu resultatu splendidu. Dar' precătu timpu numai Germanii si Magiarii se voru bucurá de beneficie statului, pana atunci monarchia nu va avé nece unu momentu fericitu, ci continua va tremurá ca adi mane unu elementu s'eu altulu o va paresi si atunci e totu prepeditu.

Epilogu

la festivitatea universitatii d'in Zagrabia.

Memorabil'a revolutiune francesa de la an. 1789. a electrisatu pre tote poporale lumei; tote se desceptara d'in letargia si pornira cu passi rapedi spre tient'a destinata genului uman. Calamitătile evului de mediulocu sunt inse forte numerose si atâtu de fatali, in cătu bietii nefericiti numai cu anevoia si forte raru se potu bucurá de cătu una binecuvantare provenita din ideile sublime alle numitei revolutiuni. In dîlilele noastre vediuramu in părtele meridionale alle monarchiei cumu gustă una natiune fruitele osteneleloru salte, vediuramu pre Croati coronandu-si institutele de investiamentu prin deschiderea unei universitatii in Zagrabia. Tota lumea saltă de bucuria in diu'a cea marătia a natiuei Croate; d'in tote părtele lumei accursera deputatiuni, cari espressera salutarii furbinti junei universitatii. Monarchia partecipă in numeru forte considerabilu, era cei ce nu potura fi representati salutara' prin telegramme entusiastic.

... Dar' in bucuria cea nemarginita a trebuitu d'in nefericire sè intre si unu picuru de ura, care considerandu-i originea ne face sè sustienemu, ca a prefacutu in veninu serbatorea natiunei croate. La momentu nu s'a observatu nemicu, ma publiculu nece dupa aceea nu a sciutu, de ora-ce press'a monarchiei a tacutu ca piticulu; dar' acumu se aude unu gemetu surdu essindu d'in pieptulu Croatiloru, acumu se vede, ce

rana grea a produs in natiunea cea fidela a monarchiei vetemarea provenita d'in causa, că „universitatéa d'in Vienn'a nu a fostu representata la deschiderea universitatii d'in Zagrabia.“

Ce sè fia causa, nu ni o potem splica. Sè fia provenit d'in sinulu corpului profesoralu, nu credem, de orace universitatea Vindobonei dispune de spirite mari, cari sciutu trecutulu, cunoscu prea bine presente si cetescu in venitoriu, cu unu cuventu sunt petrunse de missiunea genului umanu, prin urmare nu potu de cătu sè salte de bucuria, vediendu, că se immultiescu pestrele museloru, cresc intensitatea luminei si dispare intunereculu fatalu. Preici si cole se audu inse vorbindu-se, că asta negligentia si-are isvorulu colo in sferele olimpice, unde nu-i e ertatiori căruia moritoriu sè petrundia. Inse bine! De altintre credem, că intelligent'a natiune croata va fi precepuitu acésta si va fi sciindu chiaru, că in timpul de asta-di, candu monarchia e numai pentru cele 9 milioane de germani si 4 de magari, urr'a natiunala ajunge si acolo, unde nece ca ar' fi ertatuo a presupune. Casuri de aceste inse nu discurgia pre unu populu, carele numera barbatii că Strossmayr, si carele prin necaduri nenumurate a sciutu sè redice unu institutu atâtu de fericitoriu; dar' nece ca facu onore acelloru ce le provoca. Fia lucrul in sine cătu de dorerosu, universitatea d'in Zagrabia va insuflá vietia in natiunea croata si inca in a siá mesura, că mane poimane acea brava natiune va poté rivalisá ca celle-alalte popora culte alle lumei — pardon! deca dñcemu si cu poporulu germanu, carele a fostu in stare sè fia asiá de crudu.

Din Fundulu regiu.

Tote trei camere alle unoii si nedespărtei Ungarie: camer'a Croatiloru, a Unguriloru si a Sassiloru, sunt intrunite éra-si spre a se suatu a supr'a splendidei bunastari a fericitiloru locuitoru acoperiti cu petecele stului palliu allu regelui Stefanu.

De celle doue anterioare scrieti Dv. Dr. Red. pre mine me interesseza a trei-a: Diet'a Sassiloru.

Diuariele prussiene alle Sassiloru prusaci din Ardealu canta, firesce, imnuri de triumfu la victoria reportata a supr'a ministrului Szapáry, a supr'a intregei presse din Ungaria si Ardealu. In butulu toturoru incordariloru si incercăriloru d'a face ordine si lumina in fundulu regiu, diet'a Sassiloru essiste si cu ea dimpreuna anarcia in Prussia ardelenasca. Era Romanii din fundulu regiu, pre langa tota politică, portata de capulu loru, separata de a toturoru Romaniloru din Ardealu, remasera cu amarulu gustu, allu sforsei de miere ce li s'a trassu preste buze. Romanii remasera cu amar'a amagire in dulcile sperantie.

Mundus vult decipi, ergo decipiatur. In acestu periodu representantii fundului regescu voru avé d'a se occupá numai si numai de cestiunile economice, destulu de importante pentru locuitorii fund. reg. De la deslegarea acestor cestiuni aterna forte pacă sau lupta in tre romani si sassi.

Barbatesculu organu allu majoritatii nemascate a sassiloru din Ardealu affirma, că actualea representantiune a fund. reg. nu este neci a legei, neci a traditiunii legale, ci este a ordinatiunii ministrului ungurescu. Cu tot acestea „S. D. Tageblatt“ din Sabliu spera, că universitatea natiunii sassesci va possede energi'a d'a in fruntă ori ce calcare de drepturi si privilegii alle acestei universitatii, ce temerariulu guvernului ungurescu aru cutedia se comita, si sustiene, că universitatea conformu secularui traditiuni, va continua a se occupá si de cestiuni politice administrative referitoare la fundulu regiu.

Privilegiat'a exceptiune a sassiloru este dara assecurata si mai departe. Ei potu continua neconturbati si dupa bunu placulu loru manipulatiunea averei de sute de mii de locuitorilor fundului regiu.

Fericirea sassiloru, asta-di nu o concura dura nimic'a in apparintia de cătu numai amesteculu romaniloru, preponderantă majoritatea locuitorilor fundului regiu. Nu este fromosu, neci cu calle ca la desbatterea asupr'a cellor mai vitale interese proprii 260,000 romani din fund. reg. sè fie reprezentati prin dicea deputati, si 140,000 sassi „numai“ prin abia 33! cu atâtu mai urritiosu este că aceste venituri de romani pretindu din avere comuna cu viintios'a parte spre ajutorarea instructiunii a industriei si a comerciului loru, acestu este cuprinsul si intellelessul sioviturelor sassesci.

Diuariele sassesci sunt pline de indignatiune, că in scaunele Orestia, Sabesiu si Mercuria s'au alesu si romani la universitate, inse neci prin minte nu li trece a se mira, că nemarginit'a iubire de dreptate si ecitate sassesci in celle latte scaune si orasie unde romani parte sunt in majoritate, parte in numeru aproape asemenea n'a tramsu neci unu deputatu sè ie parte la mes'a verde de copita.

Sassii presentiescu, că adi-mane, voru se ajunga si ei la sortea cellor latte natiuni nemagiare. Ei sunt convinsi, că neci ei nu voru scapa de urmarile tendentialoru guvernului ungurescu, si din acesta temore ei s'au si resolvit la inceput'a lupta barbatesca contr'a acestor incercari de maghiarisare, care lupta d'altintre pota sierbi de modelu natiunilor, cari lupta pentru institutiunile si drepturile loru. (Lupt'a „intra dominum“ este cu multu mai usor[R].)

Si sassii si romanii se appera contr'a inimicului comunu, care cu cătu se sente in pusetiune mai desperata, cu atâtu mai vehemente isbiru arrunca in celle mai vitale interese alle natiunilor nemagiare. Inse lupt'a portata de sassi si romani mana in mana, umeru la umeru, ar' poté strivi chiaru desperatele incercari alle unui guvern ce si-a perduto capulu. *)

Romanii sunt petrunsi de necessitatea si folosulu acestei lupte solidare, care s'ar si poté efectui, daca sassii ne voru poté convinge (Astă-a astă! Red.) prin fapte, că nu sunt, că nu vrea sè fie sassii cei vecchi urgesiti pentru falsitatea loru proverbia.....

In siedintiele de pana acum'a s'au facutu verificările deputatilor si s'au alesu mai multe comisiuni de cătu 5-7 membri, in fia care cătu unu deput. romanu, cari sè usioredie lucrarea universitatii. In dillele aceste se voru incepe desbatterile meritorie, cari le vomu insoci cu cuviintios'a atentiu.

Multe din obiectele, ce se voru pertracă tomai in acestu periodu allu universitatii, sunt d'o natura, la a caroru desbattere vomu poté conosce cătu de bine intențiunile si tendintiele fara rezerva alle sassiloru facia de binele, de interesele romanilor din fundulu regiu, ceea ce apoi negrescutu ni pota sierbi de cincisura pentru posetiunea nostra ulteriora in lupt'a cu sassi sau contr'a loru.

Deputatii romani la universitate sunt d'in scaunulu Orestia: DD. Orbona si Claudiu Vladu din Orasii: E. Nagy si Dr. Avr. Tineu, cesti d'in urma alesu conformu pactului inchisat in tre unguri si romani, care pactu s'a nascutu d'in infidelitatea unguriloru, dupa cum dice franco-mesonulu popa sassescu d'in Orestia, Dlu Wil. Schuster, corespondentele diuarului „S. D. Tageblatt.“ D. Schuster adeca, ajutatu prin arcivariulu magistratule sassu, a publicat unu documentu d'in secolu allu 17, in care sta negru pre alb, ca botranii sassi si unguri ai orasului Orestia s'au legat, au facutu solemn'u pactu, intre ei si pentru urmatorii loru, la actiunile

*) Actiunea unita a Rloru si Sassiloru d'in Transilvanii ar fi punctul lui Archimede, d'in care politică maghiara s'ar poté redică d'in titlu dar cu toio aceste noi nu vomu consiliu neci odata pre Romanii d'in Transilv. a se uni in actiune politica cu unu popor pururea perfidu. Asemenea unire ar fi numai spre folosulu Sassiloru era pentru Romani ar devin funesta. Sè nu uitam istoria, care ni dà pretiose invetiture.

pplementu la nr. 79 allu „Federat.“
cursulu an. 1874.

ia avere posede biserica si de catu calu pote dispune, pentru ca ar fi timpua Sioncutanii se se cugete a-si zidi beraica nua, ca-ci cea vechia de lemnuita in tempul servitatii, este spre rusina poporenilor si a mai marilor sieri, neintendu pre toti credintiosii ei, in dille de batori mari, parte mare sunt siliti si statara, pre sub paretii bisericei sub timbru liturgiei. — Rusinatii ve Sioncutanii privindu la sinagog'a evreiesca ce cu fala aredicata, — spre batujoeara stra — din sudoreea poporului romanescu. Aceste cuvinte le adressezu catra frati si Sioncutani ca se se indemne la lucru aducandu-si a minte de Ddieu, cu atoriul acestui-a se se unesca in cugete, semtiri si se misce tote petrele pentru dicarea edificiului santu intru laud'a Cescului Parinte si onorea loru propria.

Traianu Sioncuteanu

VARIETATI.

(† Fridericu Kaiser.) In 13. Nov. moritu la Vienn'a in etate de 57 anni, Kaiser, autoru dramaticu de mare meniu. Ellu a scrisu preste 120 pieso. Cellei populare sunt: Frau Wirthin (D-na patrassessa). Mönch und Soldat (Cagaru si ostasiu) etc. Este de insemnatu celebrulu scriitoriu mori in ea mai sareacu si ca in ultimele ore alle vieti selle au fostu adaptat cu fieri de catra induraturu propriotarii allu casei, unde ea modest'a locuintia. Adica nepotendu chi'r'a casei pre cuartalulu pres. au maltratatu intru atat'a, in catu de si unu pre patu au fugit de groz'a protestariului, care venia mereu a-lu supera, reandu-si adapostu intr'o cafenea de unde ossi pana candu copiii sieri adunara cerasu banii de chiria. Atunci se intorse in ciuntia sa — spre a muri, in sinulu duii selle familie. — Indurarea prinse pre si numai dupa mortea lui si adunandu-bani se fece unu fondu pentru a se da siune veduvei.

(Insula ce in nota) In Statulu Massusesti (Statele-Unite), aproape de Windon, inverdesce in acestu momentu o la care la Mainu trecutu se pusesse data in circulatiune si inainta de doue sprie Nordu, apoi se intorse la punctu seu de plecare si la catu-va timpua aceea intreprinse era-si o mica elera sprie Nordu. Acesta insula consiste in o legatura de pamentu acoperita cu si plantata cu 400 arbori, a caroru in me varieza intre 5—25 petioare.

(Una fabula de La boulaye.) In vremea deodinjora, s'affla intr'un satu din Island'a unu popa care sciea mesce ca unu pesce. Intr'o dì, addudu-i-se unu copilu de currendu nascutu de lu boteze, in locu d'a se uită in caru incepù se spuna pre din-afara formul'a incisarei. (blistomului.)

— Abi, abi, male spiriti! Dara, uccida-lu crucea, care a nasco-grammaticele, nu pre era dispusu se ase a fi gonitu print' unu solecismu. — Pessime grammatici! strigà dinisul marea groza a celor de facia. Pop'a, somfndu ca gressisse latinesc'a andu-si anim'a in dinti, disse cu voce curatoria:

— Abi, male spiriti! La acest'a, diavolulu, carui-a nu trese a se gasescsa vina, respuse: — Male prius: nunc pejus! Preotulu furiosu reincepù atunci: — Abi male spiritus!

— Sic debuisti dicere prius, respuse latulu si essi in linisce. (Rom.)

Unu posnasiu si-perdusse, din caus'a bole grelle, mai totu perulu. Dupa co sanetosia, scrisse unui amicu: Morteau,

dicea ellu, era catu p'aci se me iee de schi-
ca dura remase cu peruci in mana.

— N'ai facutu inca nemica pentru posteritate, dicea cine-va catra unu literatu.

Hei! Domne, esclama acestu-a; dura posteritatea facut'a ea ore ce-va pentru mine?

* * Unu domnu, vediendu trecandu pre mediculu seu se ascunse spre a nu si vedea. Intrebandu-lu cine-va de caus'a acestei portari, ellu respunse:

Mi-e rusine de ellu, n'amu fostu de atat'a timpu bofnau.....

(Calindariu Amus.)

(Anghin'a difterite) Acesta bola cumpliu incepusse a secerá la copli in districtulu Nasaudului incatul pentru a se impiedecá latirea ei se curmasse si prelectiunile la scole. Annunciul directiunei scol. publicatul pentru reinceperea cursului de invietatura, este unu semnu imbucuratoriu ca bol'a: u inecatul seu celu pucinu au perduto din violentia sa. — In comunitatea Nakofalva (Toront) au grassatu cu aceea-si furia secerandu pre fia care di cate 2—3 copii. Se da cu socotela ca marea mortalitate provine si din caus'a ca la inceputu se da pucina attentiune acestei bole, care numai prin remedie grabnice intrebuintiate de timpuriu se pot inlaturá.

(Multiemita publica.) Subsemnatulu aduce cea mai caldurosa multiemita Pr. Onui D. Ioane Silasi Protop. Buzei, precum si prea demnului seu fiu Pr. On. D. Alessandru Silasi, Protop. Bistrizii in Transilv. pentru succursulu morale si materiale ce i-lu prestara „larg'a manu“ cu multa bunavointia intre imprugurari pentru dinsulu destullu de critice. — Bud'a-Pest'a 17 Novembre, 1874. — Unu civu academicu.

(Rogare!) Subscrissulu recercatul din partea mai multor domni invietatori, barbati de scola si librari, amu tramsu a „Conto“ mai mult exemplare din: „Tabellele de pariete cu tipuri colorite“, „Geograf'a regatului Ungaria“ acaroru pretiunice dupa spirarea unui annu de dille nu l'amu primitu, pentru aceea dura sunt rogati si provocati toti acei domni, cari mi sunt datori cu pretiul cartilor susmemorate, ca celu multu pana la 15. Decembrie a. c. se-si refuesca datoriele, ca-ci la din contra me voiu asta in acea neplacuta pusetiune, ca voju si silitu a intrebuinta alte mediuloci pentru incassarea acelor bani. — In fine atragu atentiu a Dloru invietatori si esforielor scol. ca de la subscrissulu se potu prenumerá: 1. Tabellele de parete cu tipuri colorite si „Indreptariu pentru docteni“ cu 4 fl. Pretiul de bolta este 4 fl. 50 cr. 2. „Geograf'a regatului Ung.“ 30 cr. Pretiul de bolta 36 cr. 3. „Fisic'a“ pentru scoalele poporale cu figurele necessarie 25 cr. Pretiul de bolta 30 cr. NB. Fisic'a se potu prenumerá totu cu 25. cr. v. a. si dea dreptulu de la Ioanu Gamanu tipografu in Clusiu-Kolozsvár. — Lapusiu-ung. la 19 Nov. 1874. Demetru Varn'a v. protop. si Insp. scol.

(Scannulu episcopal d'in Logosiu) care de unu annu de dille este vacante, se va plini in scurtu. Credemus a fi bine informati anuntandu ca Dr. dr. Victoru Mihali, secret. Melrop. in Blasius este designat de fitoriu eppu allu diecesei gr. cat. de Logosiu si ca actele relative s'au tramsu la nuntiatur'a apost. de Vienn'a spre a fi inaintate la Rom'a. — Impartisim cu rezerva scirea, fara temere insa, ca urmările noa ar desminti.

(Apellu) veteranulu adv. Dr. I. Arcoiu si Dr. G. Dogariu, assess. consist. in Aradu luau laudabil'a initiativa spre a se face collecta pentru platirea multei (globei) pecuniarie, dictate Dului F. H. Longinu, de curtea juratilor in processulu de presa intentat de Fr. Koos, invitandu publiculu rom. la contribuire spre ajutorarea materiale a condamnatului inca si de la reclusiune. Cu placere luam cunoscinta despre invitatiunea Aradana, recomandandu on. loru cetitorii ai „Fed.“ caus'a zelosului jude rom. Mult'a nu e mare si cu tote calamiti-

tatile situatiunei nostre mater. lesne de implitu. — Banii a se tramitte la DDI numiti mai susu, in Aradu.

(Junimea romana din gimnasiulu r. c. din Clusiu) s'a constituitu intr'o societate de lectura sub presidiulu protopopului Gavrilu Popu Vice-presedinte s'a alesu Vasiliu Filipu studentu de clas'a VIII; notariu Aureliu Orianu; cassariu Teodoru Mihali, ambii stud. de clas'a VII; bibliotecariu Vasiliu Pavelu, stud. de clas'a VI. Societatea are si o foia intitulata „Sperantia“, care sub redactiunea lui Petru Duliu, stud. de clas'a VII, compusa din opurile mai reusite ale membrilor, ese in tota septeman'a odata, si se ceteasca in siodintele ordinarie ale Societatii.

(Societatea de lectura) a tinerimei studioste in Beiusu s'a constituitu la 1 nov. astu-fel: conducatoriu profesorulu Vasiliu Lesianu, notariu alu corespondintelor Andrei Cighi, notariu alu siedintelor Gavrilu Bocosiu, cassariu Georgiu Jeromescu, bibliotecariu Filipu Leuca.

(Sentinel'a Romana,) adeca societatea de lectura a junimei studioste romane in Gratiu s'a constituitu astu-fel: presedinte Iulianu Filipescu, vicepresedinte I. N. Ciuceanu, secretariu Ioanu Panca, cassariu G. A. Orescu.

Bibliografia.

Fiindu-ca in urm'a incecarilor melle literarie de mai nainte sun oblegatu veneratului publicu cu retiparirea tomului I. allu cuventarilor melle bisericesci, man' am resolvat a impreuna tomulu cuventarilor funebrai cu editiunea II. a tomului I. — tiparindu aceste doue opurile successive unu dupa altul.

Contandu asiada para pre bunavointia veneratului clerus romanu, — deschidu prenumeratiune la opurile aci successive in degetat:

1. „Cuventari bisericesci (acomodate pentru ori ce tempu“) tomulu I. editiunea II. corectata si amplificata.

2. „Cuventari funebrai sau la morti“ prelucrate dupa temele mai alesse si mai aplicabili cu respectu la differitele stati si calii ale vietiei omenesci.

Ambe opusioarele acestea se voru estende cate la unu tomu separatu de 10—12 colu tiparite in optavu mare si papiru mai finu de catu in opurile de pana acum'a, — si se voru pune suptu tipariu indata ce concursulu prenumerantilor va fi in stare de a supporta spesele tipariului.

Pretiul prenumeratiunei pentru tomulu (Nru I.) va fi numai 1 fl. v. a; era pentru tomulu cuventarilor funebrai (Nru 2.) va fi 1 fl. 50 cr. v. a; cari voru a prenumerá pre ambe tomurile deodata, voru pot capeta ambele cu 2 fl. 20 cr. v. a.

DD. preuti, cari au prenumeratu, pana acum'a la editiunea II. a tomului I., — considerandu-se de prenumeranti numai la tomulu acestu-a, vori avea bunetatea a inscinti deca voiescu se aiba si tomulu cuventarilor funebrai, si in casu acestu-a voru pot primi ambe tomurile cu pretiul de 2 fl. 20 cr. v. a.

Trameterea pretiului de prenumeratiune a se tramete ori in ainte, deodata cu coll'a de prenumer. ori numai la primirea carilor.

Collectantilor de la 10 exempl. ori din care tomu voiu gratificá cu unulu rabatu. — Banii a se tramitte la subs-rissulu in Ghierla (Szamosujvar in Transilvan'a) cellu multu pana la finea lui Ianuariu, 1875.

Ambe tomurile voru essi de suptu prelu cellu multu pana la capetulu lui Aprile, 1875.

Cu asta ocasiune am onore a incunoscinti ca din tom. II. allu cuventarilor bisericesci tiparite in an. cur. mai stau la disputatiune ca la 200 de exempl. si rogu totu deodata pre demnii cari sunt in restantia nu numai cu pretiul tomului II ci inca si allu cellui I. se bine-voiesca cellu pucinu cu finea annului curr. a-mi tramete summ'a restante si inca cu atatu mai vertosu, ca spesele de tipar. alle tom. II. nu sunt inca solvite, era pentru tom. I.

edit I. am. de a face ratiocinu in foile publice, fiindu destinat diumatate din ventul curatul pentru „fondulu academiei rom. de drepturi.“

Ioanne P. Papiu,
Spirit. la instit. de corr. reg. trans. si asses. consis.

Sciri electrice.

Vienn'a 28 Nov. Conferintia deputatilor in cestiunea politicei guvernului relativ la calile ferrate este fissata definitiv pre domineca viit. (ad. pre 29 Nov.)

Constituirea unui nou clubu de deputati credintiosi constitutiunei sub numirea de „clubu allu independentilor“ s'an iniatiu de catra membrii Carinthiani, Tiroleni, Boemi si Moravi ai clubului progressist si de catra membrii clubului stangei: in capu loru stau doctorii Russu si Sturm. — Ministrii desmintu in cercurile deputatilor fain'a despre inchiderea sessionii in Februarie; inchiderea nu se va face inante de Martiu.

Buccuresci, 27. Novb. Camer'a se deschise asta-di prin cuventulu de tronu allu Principelui, care exprime multumirea sa a supr'a bunei intellegeri ce exista de mai multi anni intre guvern si representantii poporului, precum si asupr'a bunelor relatiuni cu poterile straine, cari bune relatiuni sunt urmarea politicei basate pre tractate si respectarea drepturilor; Cuventulu de tronu annuncia mai multe proiecte de legi, intre cari: legea de recrutare, legea montana (de mine) l. silvanala si de instructiune, apoi exprime sperantia ca camera va sprinji guvernul pre callea inceputa a progressului.

Albina

Institutu de creditu si de economie in Sabiu.

Primesce depuneru de capitale spre ruptificare:

a) pre langa anuntiarea ridicarii in sensulu statutelor, cu 6% interes;

b) sub conditiune, d'a se anuntia institutului ridicarea depunerii la trei lune inainte, cu 6½% interes.

c) sub conditiune, d'a se anuntia institutului ridicarea depunerii la sieste lune inainte cu 7% interes.

Cu privire la conditiunile b) si c) deponentulu are a se dechiarat in diu'a depunerii; ca-ci altu-cum inlocarea se va privi ca urmata sub conditiunea a).

Interesele incep in diu'a, care urmeaza dupa diu'a depunerii si inceta cu diu'a premergatia dillei, in care se ridicata depunerea, cu acelui adauissu inuse, ca numai de la acelle capitale se dau interes, cari stau depuse la institutu cellu pucinu 15 dille.

Depunerile transisse prin posta se resolu totu deaun'a in diu'a primirei prin spedarea libellului la adress'a deponentului.

Sabiu, 25. Novembre, 1874.

(1—4) Directiunea institutului.

Burs'a de Vienn'a, 27 Nov. 1874.

Metalice 5%	69.85
Imprumutulu nat. 5%	74.45
Sorti din 1860	109.02
Actiunile bancii	997.—
Actiunile instit. de creditu	233.75
Obligatiuni rurale ung.	78.10
" Temisiane	77.25
" Transilvane	74.—
" Croato-slav.	79.—
Londonu	110.55
Argintu	105.25
Galbenu	5.24
Napoleond'or	8.90

ALESSANDRU ROMANU

Propriet. edit. si red. respundiet.

Ornamentele efine pentru domne si domni

Ornamentele din metalu nou (**auru nou sau auru talmi**) facu da prisosu pre cele genuine, pentru ca acestea sunt fabricate nici in coloare neci in forma (fagon) nu ced celor mai genuine, apoi este de insenmatu, ca nu costa nici a patra parte din pretiul ce se da numai pentru form'a (fagonul) celor mai genuine, deci urmarea de sine, ca se poate mai a desori cumpară ceea ce este mai nou si mai modern. Insu-si cunoscatorii pot fi amintiti ouacele cum cere fagonul.

Cel mai nou ornamente,

dupa form'a cea mai moderna, fabricate din auru nou, carele pastreaza colorul aurului si prin urmare semenea de minune cu ornamentele genuine, cu pietre imitate, sau cu emailu dupa cum cere fagonul.

Brosie (ace) fine, 1 buc. 40, 60, 80 cr. fl 1. prafina, 1 b. fl 1.50, 1.80, 2, 2.50.

Cercei, fini 1 parochia 50, 80 cr. fl 1. prafina, fl 1.50, 2, 2.50.

Garniture intrege, ace si cercei 80 cr. fl 1.20, 1.60; prafina lucrate fl 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.

Bragiete, fine, 1 buc. 50, 80 cr. fl 1. prafina fl 1.50, 2, 3, 3.50.

Coliere preafumose, 1 buc. 90 cr. fl 1.20 pana la 1.50.

Medallione, fine 20, 40, 60 cr. prafina 80 cr. fl 1. 1.50 cr.

Inelle preafumose, cu osebiti pietre imitate 1 buc. 30, 40, 50, 60, 80 cr. fl 1.

Catene de argintu pentru domni, scurte 50, 80 cr. fl 1. 1.50, 2.

Catene de grumadi, fine, fagonu venezianu, fl 1.40, 1.80, 2.

Ace pentru domni, 20, 40, 60, 80 cr.

Bumbi la camasia, 1 buc. 10, 15, 20, 30 cr.

Marfurile insenmate mai susu cu pretiurile si calitatea numita sunt de vendare numai in depositoriu subsemnatului. Listele pretiurilor pentru tote obiectele se dau gratuitu. Va interesa pre ori si cine a avea un exemplar.

1—14

Bumbi la manecă, 1 par. 20, 30, 40, 60, 80 cr. **Bumbi la gulera** 5 si 10 cr.

Garniture intrege, bumbi la camasie si manecă 50, 80 cr. fl 1. 1.50.

I legatura de aternatorio de orologie 60, 80 cr. fl 1.

Inelle de auru genuinu cu pietre fl 1.50, 2, 2.50.

Catene de argintu, de 13 probe, aurite prin focu, scurte fl 3.50.

Catene lungi de grumadi, tote de 13 probe, fl 6, 7.

Medallione de argintu, 13 probe, aurite in focu si emaliate, fl 2.50 3.

Ornamente fine de briliante.

Insu-si cunoscatorii pot fi amintiti prin aceste ornamente cuprinse in argintu, provaditi cu substratu aurit si cu acu, brillanttele (diamanti) imitate sunt de cristalul de munte, fiind tocmai, carele nu perde viuul focu sunt si alte imitatiuni de pietre pretiose.

1 Brosiu fl 4. 5, 6.

1 paroch. Cercei fl 4. 5, 6.

1 par. bumbi de camasie fl 2.50, 3.50 4.50.

1 acu pentru domni fl 1.80, 2.80, 3, 4.

Inelle cu brillante din auru fl 1.20, 1.50 2, 3.

Crucilulitic, inimie, a se portata la gutu fl 2, 3, 4.

1 peptene pentru concie 20, 40, 60, 80 cr.

Bazaru de lussu **FRIEDMANN** acum numai in **Vienn'a**. Taborstrasse Nr. 4.

Ornamente pururea miroitorie

din plante indice, carele pastredia pururea miroitoru naturalu si sunt formate dupa cea mai noua moda. Aceste ornamente sunt neajuns in eleganta si placute pentru miroitoru celu bunu. Salonul in care va intra o dama ce porta aceasta garnitura, devine in ceteva minute profumata.

1 Brosiu (acu) 80 cr. fl 1. 1.20, 1.50.

1 paroch. Cercei, 80 cr. fl 1. 1.20, 1.50.

1 Braceta, 50, 60, 80 cr. fl 1. 1.50, 2, 2.50.

1 Coliera, 60, 80, cr. fl 1. 1.50, 2, 2.50.

1 Catena de orologiu pentru domni, profumata, fl 1.50.

Oruamente de doliu (gele)

negre, forma preafumosa si tienetoria, din stielu, ietula lava, cornu de bibolu si cauciucu.

1 Brosiu, er 20, 30, 50, 80, fl 1.

1 par. Cercei, 25, 35, 50, 80 cr. fl 1.

1 bue. braceta 30, 60, 80 cr. fl 1.

1 colieru la gutu, 50, 80, cr. fl 1.

1 catena de orologiu, scurta, 25, 30 60 cr.

1 catena lunga la gutu, 30, 80 cr. fl 1.

1 bumbu de camesia, 4 cr.

1 par. bumbi la manecă, 15, 20, 30, 40.

1 peptene pentru concie 20, 40, 60, 80 cr.

Elegantu, modernu si plinu de efectu

este nouu ornamente modernu si lucratu Roccoco, precare in evulu mediu lu portau numai personu din familiu de principi; acestu ornamente inse, strafomata dupa fagonul modernu, este intradeveru unu lucru atrofios si frumosu.

1 Brosiu de garuitura si cereci 2.50, 3.

1 Medallionu, fl 1.50, 2, 2.50.

1 par. ace de capu, fl 3, 4, 5.

1 cruce ca colieru fl 1.80, 2.50, 3.

1 braceta, pomposa, fl 5. 6.50, 7.50.

1 colieru, pomposu, fl 3.50, 4.50 5.50.

Ornamentu negru romboidicu.

Acestu ornamente modernu si lucratu in facie romboidice si pentru aceea face mare effectu, si totu-si are unu pretiu bagatelu.

1 brosiu de garnitura si cereci, 30, 50, 60 cr.

1 colieru, de 1, 2 si 3 sire fl 1. 1.50, 2.

1 par. ace de capu, 15, 25, 30 cr.

Diadema 60, 80 cr. fl 1.20.

UNA SINGURA PROBA ESTE DE AJUNSU

Spre a se convinge cineva despre pretiurile de totu efine ale objectelor mai diosu insirate.

Tote marfurile se vendu sub garantia celle mai bune qualitatii.

Motto: Si marfa estina pota fi buna!

Pielleria viennese.

cunoscuta ca cea mai buna fabricatiune.

Traiste de mana pentru dame, cu cercu de ocieu buc. cr. 65, 75, 90, fl 1. 1.20; din cea mai fina pelle de chagrin, cu lacatu secretu aritru, 1 buc. fl. 2, 2.50, 3.20, 3.50, 4; acelui-a-si cu pusunariu inainte fl 3.50, 4.50, 5.

Cel mai nou punge de mana practice pentru domni, 1 buc. cr. 40, 60, 80, 90, fl 1, sortele celle mai fine fl. 1.20, 1.50, 2, 2.50.

Portofole practice, 4 cr. 60, 80, fl 1. 1.50, sorti pre fine 1 bucatu fl 2, 2.50, 3, 4, 5.

Portu-cigare, 1 buc. cr. 40, 60, 80, fl 1. 1.50, sorte pre fine fl 2.50, 3, 3.50.

Notitie, cr. 10, 15, 20, 25, pre fine in pelle, cr. 30, 40, 50, 80, fl 1.

Punge de tabacu, cr. 40, 60, 80, fl 1. 1.20, 1.50.

Tasce de calloteli, din pelle tare, cu lacatu, 1 buc. fl 2.20, 2.50, 2.60, 3.20, 3.50 4.50, 5.

Giamantane (coferde) de drumu, nepenetrabile, cu cea mai buna imparire 1 buc. 2.40, 2.80, 3.50, 4, 4.50, 5, 6.

Flacone pentru callelori, imbracate in pelle si pocale 1 buc. fl 1.40, 1.60, 1.90, 2, 2.20.

Manusie de vera, pre-bune, de acia seu matasa, pentru copii la 8 ani 12 cr., pana la 15 ani 15 cr. pre fine 20 cr., pentru dame 20 cr., pre fine 25 cr., cu manchette 30 cr., din matase resuscitate 35 cr., manecatie pentru dame, pre elegante 35 cr., pentru domni 25 cr., pre fine, 35 cr., matase resuscitate 45 cr., legatoare pentru dame seu domni, ce se potu spala, fara, tivitura, 20 cr, se alba pre albusu si dupa gustu.

Cingutorie (brane) pentru dame si copii, pentru lustruite, 8 cr. dupa late 15 cr, pentru dame 25 cr., din pelle chagrin cingutorie pentru dame seu fetitie 35. 40, 50 cr. impreunate cu matase 70 90, cr. fl 1.

Cellu mai mare assortimentu de albumuri pre frumose:

Pentru 25 portrete bine ornatu, cr. 60, 80, fl 1. 25 " cu ornamentu pre finu fl 1.50, 2, 3.

" 50 " finu, cu imprumatura de aur, cr. 90, fl 1. 1.59 2.

" 50 " cu cellu, mai frumos ornamentu, fl 2.50, 3, 3.50, 4, 5.

" 100 si 200 portr. 1 buc. fl 4, 5, 6, 8.

Essemplarie de lussu, fl 10, 12, 15, 18, 20.

Album cu musica.

Fia-ce album, candu se deschide, canta doue d'ntre cele mai noue si placute piese de jocu seu opere, cu tonuri pline de tactu si placute. Ce suprindere placuta pentru visitatoriu, carele din curiositate, frandizarindu prin Album, este totu odata insociu de musica.

1 buc. formatu micu, fl 9.50, 10.50, 1 buc. formatu mare si lungu, fl 11, 12, 1 buc. quartu mare, essemplarie de lussu fl 14. 15.

Celle mai fine telescope optice cu linte acromatica si cu potere chiară de vedintu in departare de 1, 2, pana la 3 mile, fl 4 4.50, 7.

Mappe de scrissu, cu incuiatoria. fl 1. 1.50, 2, aceleasi, forte practice, cu intocmire completa, 1 buc. fl 2.50, 3, 3.50, 4, 5.

Necessarie pentru dame, provaditi cu tote requisiti de cusutu si cu ornamente esterioru pre finu, cr. 50, 8 fl 1. 1.50, acelua-si, ornata de lussu, fl 2, 2.50, 3, 4, 5, 1 cathia cu 6 ace deferite de brodaritu, cr. 15 1 cathia cu 2 seu 4 ace de impletit, cr. 10 si 20, 1 cathia cu 10 ace de cusutu sortite cr. 20, 1 carte de modelu, pentru notu si brodaritu cu 20 modele, cr. 5.

Diumetatea pretiului de mai inainte. Una parochia vase, fagonulu cellu mai nou, porcelanu francesu cr. 40, 60, 80 fl 1, 1.50 sorte mai mari fl 2, 3, 4, 5.

Unu presentu practicu si effinu este noua garnitura de scrisu din bronzu versat, constatatoria din 10 bucati, si adeca: tienetoria de orologie, 1 calmaru, 1 tienetoria de contezie, 2 luminiere (fesnice) pentru scrisu, 1 termometru, 1 luminaru de mana 1 amnaru (scaparitoru), 1 sterghitoru de peni. Tote sunt executate forte frumosu si elegantu si costa numai 3 fl.

Depozitul principalu de ciorapi (strungi) pentru domni, domni si copii, fabricatiune sassona, prea buna.

1 duciu ciorapi pentru domni, fl 1.80, 24.

1 " " dame, sorta pre buna, fl 3.50, 4.50.

1 " " lungi fl 2.50, 2.50.

1 " " sorta pre fina fl 4.50, 5.50.

1 " copii, fl 1.50, 2, 2.50.

Cellu mai